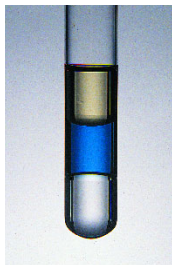

Τα περιεχόμενα εν συντομία

ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΧΗΜΕΙΑΣ

1. Χημεία και Μετρήσεις	1
2. Άτομα, Μόρια και Ιόντα	42
3. Υπολογισμοί με Χημικούς Τύπους και Εξισώσεις	88
4. Χημικές Αντιδράσεις: Εισαγωγή	126
5. Η Αέρια Κατάσταση	181
6. Θερμοχημεία	230

ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΜΟΡΙΑΚΗ ΔΟΜΗ

7. Η Κβαντική Θεωρία του Ατόμου	274
8. Ηλεκτρονικές Δομές και Περιοδικότητα	308
9. Ιοντικός και Ομοιοπολικός Δεσμός	346
10. Μοριακή Γεωμετρία και Θεωρία του Χημικού Δεσμού	391

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΎΛΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΛΥΜΑΤΑ

11. Καταστάσεις της Ύλης: Υγρά και Στερεά	437
12. Διαλύματα	499

ΧΗΜΙΚΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ

13. Ταχύτητες Αντίδρασης	549
14. Χημική Ισορροπία	607
15. Οξέα και Βάσεις	650
16. Ισορροπίες Οξέων-Βάσεων	680
17. Διαλυτότητα και Ισορροπίες Συμπλόκων Ιόντων	725
18. Θερμodynamική και Ισορροπία	757
19. Ηλεκτροχημεία	796

ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

20. Πυρηνική Χημεία	851
21. Μεταλλουργία και Χημεία των Μετάλλων των Κυρίων Ομάδων	900
22. Χημεία των Αμετάλλων	948
23. Τα Μεταβατικά Στοιχεία και Ενώσεις Σύνταξης	994
24. Οργανική Χημεία	1035
25. Βιοχημεία	1076

Περιεχόμενα

Πρόλογος xx

1. Χημεία και μετρήσεις 1

Εισαγωγή στη Χημεία 2

1.1 Σύγχρονη χημεία: Μια σύντομη ματιά 3

1.2 Πείραμα και ερμηνεία 5

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Η γέννηση του αυτοκόλλητου σημειώματος® 6

1.3 Ο νόμος διατήρησης της μάζας 7

1.4 Ύλη: Φυσική κατάσταση και χημική σύσταση 10

Ενόργανες μέθοδοι: Διαχωρισμός μιγμάτων μέσω χρωματογραφίας 15

Φυσικές μετρήσεις 17

1.5 Μετρήσεις και σημαντικά ψηφία 17

1.6 Μονάδες SI 21

1.7 Παράγωγες μονάδες 25

1.8 Μονάδες και διαστατική ανάλυση (Μέθοδος των συντελεστών μετατροπής) 29

Ανακεφαλαίωση | Ερωτήσεις ανασκόπησης | Προβλήματα κρίσης |

Προβλήματα για εξάσκηση | Γενικά προβλήματα |

Προβλήματα συνδυνασμένων δεξιοτήτων 32

2. Άτομα, μόρια, και ιόντα 42

Ατομική θεωρία και ατομική δομή 43

2.1 Ατομική θεωρία της ύλης 43

2.2 Η δομή του ατόμου 45

2.3 Η δομή του πυρήνα — Ισότοπα 50

2.4 Ατομικά βάρη 52

2.5 Περιοδικός πίνακας των στοιχείων 55

Χημικές ουσίες: Τύποι και ονόματα 58

2.6 Χημικοί τύποι — Μοριακές και ιοντικές ενώσεις 58

2.7 Οργανικές ενώσεις 63

2.8 Ονοματολογία απλών ενώσεων 64

Χημικές αντιδράσεις: Εξισώσεις 74

2.9 Αναγραφή χημικών εξισώσεων 74

2.10 Ισοστάθμιση χημικών εξισώσεων 75

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Νάτριο (ένα δραστικό μέταλλο) 78

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Χλώριο (ένα δραστικό μέταλλο) 79

Ανακεφαλαίωση | Ερωτήσεις ανασκόπησης | Προβλήματα κρίσης |

Προβλήματα για εξάσκηση | Γενικά προβλήματα |

Προβλήματα συνδυνασμένων δεξιοτήτων 80

3. Υπολογισμοί με Χημικούς Τύπους και Εξισώσεις	88
Μάζα και mole μιας ουσίας	89
3.1 Μοριακό βάρος και τυπικό βάρος	90
3.2 Η έννοια του mole	91
Προσδιορισμός χημικών τύπων	95
3.3 Εκατοστιαία περιεκτικότητα από τον χημικό τύπο	96
3.4 Στοιχειακή ανάλυση: Εκατοστιαία περιεκτικότητα σε άνθρακα, υδρογόνο και οξυγόνο	97
3.5 Προσδιορισμός τύπων	99
<i>Ενόργανες μέθοδοι: Φασματομετρία μάζας και μοριακός τύπος</i>	105
Στοιχειομετρία: Ποσοτικές σχέσεις σε χημικές αντιδράσεις	106
3.6 Γραμμομοριακή ερμηνεία μιας χημικής εξίσωσης	106
3.7 Ποσότητες ουσιών σε μια χημική αντίδραση	107
3.8 Περιοριστικό αντιδρών: Θεωρητικές και εκατοστιαίες αποδόσεις	111
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Οξικό οξύ</i>	116
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Αμμωνία</i>	117
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	118
4. Χημικές Αντιδράσεις: Εισαγωγή	126
Ιόντα σε υδατικό διάλυμα	127
4.1 Η ιοντική θεωρία των διαλυμάτων	128
4.2 Μοριακές και ιοντικές εξισώσεις	131
Τύποι χημικών αντιδράσεων	135
4.3 Αντιδράσεις καταβίθισης	135
4.4 Αντιδράσεις οξέων-βάσεων	139
4.5 Αντιδράσεις οξειδωσης-αναγωγής	148
4.6 Ισοστάθμιση απλών εξισώσεων οξειδωσης-αναγωγής	156
Εργασίες με διαλύματα	158
4.7 Γραμμομοριακή συγκέντρωση	158
4.8 Αραίωση διαλυμάτων	161
Ποσοτική ανάλυση	163
4.9 Σταθμική ανάλυση	163
4.10 Ογκομετρική ανάλυση	164
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Υδροχλωρικό οξύ (ένα ισχυρό οξύ)</i>	167
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Υπεροξείδιο του υδρογόνου (ένα οξειδωτικό και αναγωγικό αντιδραστήριο)</i>	168
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	170

5. Η Αέρια Κατάσταση	181
Νόμοι των αερίων	182
5.1 Πίεση αερίων και μέτρηση αυτής	182
5.2 Εμπειρικοί νόμοι των αερίων	185
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: NO (ένα αέριο με βιολογική σημασία)</i>	193
5.3 Ο νόμος των ιδανικών αερίων	194
5.4 Προβλήματα στοιχειομετρίας που περιλαμβάνουν όγκους αερίων	201
5.5 Μίγματα αερίων – Νόμος των μερικών πιέσεων	203
Κινητική-Μοριακή θεωρία	207
5.6 Κινητική θεωρία ιδανικών αερίων	207
5.7 Μοριακές ταχύτητες – Διάχυση και διαπύδωση	210
5.8 Πραγματικά αέρια	217
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Οξυγόνο (ένα συστατικό του αέρα)</i>	219
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης	
Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα	
Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	221

6. Θερμοχημεία 230

Τι είναι θερμότητα αντίδρασης 231

6.1 Ενέργεια και μονάδες ενέργειας	232
6.2 Θερμότητα αντίδρασης	235
6.3 Ενθαλπία και μεταβολή ενθαλπίας	238
6.4 Θερμοχημικές εξισώσεις	241
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Τα σπέρια</i>	244

6.5 Εφαρμογή στοιχειομετρίας σε θερμότητες αντιδράσεων	245
6.6 Μέτρηση θερμότητας μιας αντίδρασης	246

Χρησιμοποίηση της θερμότητας από αντιδράσεις 250

6.7 Νόμος του Hess	250
6.8 Πρότυπες ενθαλπίες σχηματισμού	254
6.9 Καύσιμα-τρόφιμα, εμπορικά καύσιμα και καύσιμα πυραύλων	259
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Θετικό οξύ (ένα βιομηχανικό οξύ)</i>	262
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Νιτρικό οξύ (ένα βιομηχανικό οξύ)</i>	263

Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης	
Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα	
Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	265

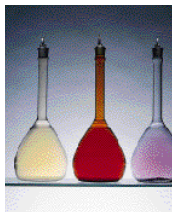

7. Η Κβαντική θεωρία του Ατόμου 274

Φωτεινά κύματα, φωτόνια και η θεωρία του Bohr 275

7.1 Η κβαντική φύση του φωτός	276
7.2 Κβαντικά φαινόμενα και φωτόνια	279
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Αποστείρωση των χάρμπουγκερ με ακτίνες γάμμα</i>	282
7.3 Η θεωρία του Bohr για το άτομο του υδρογόνου	282
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Λείζερ και μουσική από ψηφιακούς δίσκους (CD)</i>	288

Κβαντομηχανική και κβαντικοί αριθμοί	291
7.4 Κβαντομηχανική	291
<i>Ενόργανες μέθοδοι: Σαρωτική μικροσκοπία σήραγγας</i>	295
7.5 Κβαντικοί αριθμοί και ατομικά τροχιακά	296
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Υδρογόνο: καύσιμο του 21ου αιώνα;</i>	301
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης	
Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα	
Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	303

8. Ηλεκτρονικές δομές και περιοδικότητα

Ηλεκτρονική δομή ατόμων	309
8.1 Σπιν ηλεκτρονίου και απαγορευτική αρχή του Pauli	310
<i>Ενόργανες μέθοδοι: Πυρηνικός μαγνητικός συντονισμός (NMR)</i>	313
8.2 Αρχή δόμησης και ο περιοδικός πίνακας	315
<i>Ενόργανες μέθοδοι: Ακτίνες X, ατομικοί αριθμοί και δομή τροχιακών (Φωτοηλεκτρονική φασματοσκοπία)</i>	320
8.3 Αναγραφή ηλεκτρονικών δομών με χρησιμοποίηση του περιοδικού πίνακα	322
8.4 Διαγράμματα τροχιακών των ατόμων — Κανόνες του Hund	324
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Βάιραχοι και άνθρωποι σε μετεώριση</i>	327
Περιοδικότητα των στοιχείων	327
8.5 Προβλέψεις του Mendeleev βάσει του περιοδικού πίνακα	327
8.6 Μερικές περιοδικές ιδιότητες	329
8.7 Περιοδικότητα στα στοιχεία των κυρίων ομάδων	336
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Φωσφόρος (Ομάδα VA)</i>	340
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης	
Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα	
Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	340

9. Ιοντικές και ομοιοπολικές δεσμούς

Ιοντικοί δεσμοί	347
9.1 Περιγραφή ιοντικών δεσμών	347
9.2 Ηλεκτρονικές δομές ιόντων	352
9.3 Ιοντικές ακτίνες	355
Ομοιοπολικοί δεσμοί	358
9.4 Περιγραφή ομοιοπολικών δεσμών	358
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Χημικοί δεσμοί στη νιτρογλυκερίνη</i>	361
9.5 Πολωμένοι ομοιοπολικοί δεσμοί — Ηλεκτραρνητικότητα	362
9.6 Αναγραφή τύπων Lewis με ηλεκτρόνια-κουκκίδες	364
9.7 Απεντοπισμένοι δεσμοί — Συντονισμός	368
9.8 Εξαιρέσεις του κανόνα της οκτάδας	370
9.9 Τυπικό φορτίο και τύποι Lewis	373
9.10 Μήκος δεσμού και τάξη δεσμού	377
9.11 Ενέργεια δεσμού	378
<i>Ενόργανες μέθοδοι: Φασματοσκοπία υπερίθρου και δονήσεις χημικών δεσμών</i>	381
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Θείο (ένα αμέταλλο της Ομάδας VIA)</i>	383

Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	384
--	-----

10. Μοριακή Γεωμετρία και Θεωρία του Χημικού Δεσμού 391

Μοριακή γεωμετρία και κατευθυνόμενος δεσμός 393

10.1 Το μοντέλο VSEPR (Άπωσης ηλεκτρονικών ζευγών του φλοιού σθένους) 393

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Μόρια σε σχέση αριστερού-δεξιού χεριού 403

10.2 Διπολική ροπή και μοριακή γεωμετρία 404

10.3 Θεωρία του δεσμού σθένους 408

10.4 Περιγραφή πολλαπλών δεσμών 415

Θεωρία μοριακών τροχιακών 419

10.5 Αρχές της θεωρίας των μοριακών τροχιακών 419

10.6 Ηλεκτρονικές δομές διατομικών μορίων των στοιχείων της δεύτερης περιόδου 423

10.7 Μοριακά τροχιακά και απεντοπισμένοι δεσμοί 426

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Ανθρώπινη όραση 428

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Όζον της στρατόσφαιρας (ένας απορροφητής των υπεριώδων ακτίνων) 429

Ανακεφαλαίωση | Ερωτήσεις ανασκόπησης | Προβλήματα κρίσης |

Προβλήματα για εξάσκηση | Γενικά προβλήματα |

Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων 431

11. Καταστάσεις της ύλης: υγρά και στερεά 437

11.1 Σύγκριση αερίων, υγρών και στερεών 438

Μεταβολές καταστάσεων 439

11.2 Μετατροπές φάσεων 440

11.3 Διαγράμματα φάσεων 449

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Υπερκρίσιμο διοξείδιο του άνθρακα 453

Υγρή κατάσταση 454

11.4 Ιδιότητες υγρών: Επιφανειακή τάση και ιζώδες 454

11.5 Διαμοριακές δυνάμεις: Ερμηγεία ιδιοτήτων υγρών 456

Στερεά κατάσταση 464

11.6 Ταξινόμηση των στερεών σύμφωνα με το είδος ελξης των δομικών τους μονάδων 464

11.7 Κρυσταλλικά στερεά: Κρυσταλλικά πλέγματα και μοναδιαίες κυψελίδες 468

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Οθόνες υγρών κρυστάλλων 473

11.8 Δομές μερικών κρυσταλλικών στερεών 475

11.9 Υπολογισμοί που εμπιρεύουν διαστάσεις μοναδιαίων κυψελίδων 481

11.10 Προσοδιορισμός κρυσταλλικής δομής με περιθλαση ακτίνων X 483

Ενόργανες μέθοδοι: Αντοματοποιημένη περιθλασιμετρία ακτίνων X 485

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Διοξείδιο του άνθρακα (μια χημική ουσία τον εμπόριον: Το φαινόμενο του θερμοκηπίου) 486

Ανακεφαλαίωση | Ερωτήσεις ανασκόπησης | Προβλήματα κρίσης |

Προβλήματα για εξάσκηση | Γενικά προβλήματα |

Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων 489

12. Διαλύματα

Σχηματισμός διαλυμάτων

12.1 Τύποι διαλυμάτων

12.2 Διαλυτότητα και η διαδικασία διάλυσης

*Από τη σκοπιά ενός χημικού: Διαλυτότητα αιμοσφαιρίνης και
δρεπανοκυτταρική αναιμία*

12.3 Επιπτώσεις θερμοκρασίας και πίεσης πάνω στη διαλυτότητα

Αθροιστικές ιδιότητες

12.4 Τρόποι έκφρασης της συγκέντρωσης

12.5 Τάση ατμών διαλύματος

12.6 Ανύψωση σημείου βρασμού και ταπείνωση σημείου πήξεως

12.7 Όσμωση

12.8 Αθροιστικές ιδιότητες ιοντικών διαλυμάτων

Σχηματισμός κολλοειδών

12.9 Κολλοειδή

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Αεροσηκτές (υδρόφιλα κολλοειδή)

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Νερό (μια ιδιαίτερη ουσία για τον πλανήτη Γη)

Ανακεφαλαίωση | Ερωτήσεις ανασκόπησης | Προβλήματα κρίσης |

Προβλήματα για εξάσκηση | Γενικά προβλήματα |

Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων

13. Ταχύτητες αντίδρασης

Ταχύτητες αντίδρασης

13.1 Ορισμός της ταχύτητας αντίδρασης

13.2 Πειραματικός προσδιορισμός ταχύτητας

13.3 Εξάρτηση της ταχύτητας από τη συγκέντρωση

13.4 Μεταβολή της συγκέντρωσης με τον χρόνο

13.5 Θερμοκρασία και ταχύτητα.

Θεωρίες συγκρούσεων και μεταβατικής κατάστασης

13.6 Εξίσωση του Arrhenius

Μηχανισμοί αντιδράσεων

13.7 Στοιχειώδεις αντιδράσεις

13.8 Ο νόμος της ταχύτητας και ο μηχανισμός

13.9 Κατάλυση

*Από τη σκοπιά ενός χημικού: Ιώδιο (η αντίδραση ρολόι και
οι οξειδοαναγωγικές καταστάσεις του ιωδίου)*

Ανακεφαλαίωση | Ερωτήσεις ανασκόπησης | Προβλήματα κρίσης |

Προβλήματα για εξάσκηση | Γενικά προβλήματα |

Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων

14. Χημική Ισορροπία

Περιγραφή της χημικής ισορροπίας

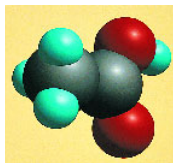
14.1 Χημική ισορροπία — Μια δυναμική ισορροπία

14.2 Η σταθερά ισορροπίας

14.3 Ετερογενής ισορροπία — Διαλύτες σε ομογενείς ισορροπίες

<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Μυξογόνιγγες και βούλες λεοπαράδαλης</i>	620
Χρήση της σταθεράς ισορροπίας	621
14.4 Ποιοτική ερμηνεία της σταθεράς ισορροπίας	621
14.5 Πρόβλεψη της κατεύθυνσης μιας αντίδρασης	623
14.6 Υπολογισμός συγκεντρώσεων ισορροπίας	625
Μεταβολή των συνθηκών αντίδρασης — Αρχή του Le Chatelier	629
14.7 Απομάκρυνση προϊόντων ή προσθήκη αντιδρώντων	630
14.8 Μεταβολή πίεσης και θερμοκρασίας	632
14.9 Επίδραση ενός καταλύτη	637
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Μονοξείδιο του άνθρακα (πρώτη ύλη για οργανικές ενώσεις)</i>	639
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	640

15. Οξέα και βάσεις 650

Θεωρίες οξέων – Βάσεων	652
15.1 Οξέα και βάσεις κατά Arrhenius	652
15.2 Οξέα και βάσεις κατά Brønsted-Lowry	654
15.3 Οξέα και βάσεις κατά Lewis	656
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Παίρνοντας το φάρμακό μας</i>	658
Ισχύς οξέων και βάσεων	659
15.4 Σχετική ισχύς οξέων και βάσεων	659
15.5 Μοριακή δομή και ισχύς οξέων	662
Αυτοϊοντισμός του νερού και pH	664
15.6 Αυτοϊοντισμός του νερού	665
15.7 Διαλύματα ισχυρών οξέων και βάσεων	665
15.8 Το pH ενός διαλύματος	668
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Απόφραξη του νιπτήρα και άλλες αργαρείες</i>	673
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	673

16. Ισορροπίες οξέων – βάσεων 680

Διαλύματα ασθενών οξέων ή βάσεων	681
16.1 Ισορροπίες ιοντισμού οξέων	681
16.2 Πολυπρωτικά οξέα	688
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Όξινη βρογχί</i>	691
16.3 Ισορροπίες ιοντισμού βάσεων	693
16.4 Οξεοβασικές ιδιότητες διαλυμάτων αλάτων	695
Διαλύματα ασθενούς οξέος ή βάσης παρουσία άλλης διαλυμένης ουσίας	700
16.5 Επίδραση κοινού ιόντος	701
16.6 Ρυθμιστικά διαλύματα	704
16.7 Καμπύλες ογκομέτρησης οξέος-βάσης	710

<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Αργίλιο (ένα επαμφοτερίζον μέταλλο)</i>	715
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης	
Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα	
Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	716

17. Διαλυτότητα και Ισορροπίες Συμπλόκων Ιόντων

Ισορροπίες διαλυτότητας

17.1 Η σταθερά γινομένου διαλυτότητας	726
17.2 Διαλυτότητα και επίδραση κοινού ιόντος	731
17.3 Υπολογισμοί καθίζησης	733
17.4 Επίδραση του pH στη διαλυτότητα	738

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Ασβεστολιθικά σπήλαια 740

Ισορροπίες συμπλόκων ιόντων

17.5 Σχηματισμός συμπλόκων ιόντων	741
17.6 Σύμπλοκα ιόντα και διαλυτότητα	744

Εφαρμογή ισορροπιών διαλυτότητας

17.7 Ποιοτική ανάλυση μεταλλικών ιόντων	747
---	-----

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Μέλυθος (ένα μέταλλο κύριας ομάδας) 750

Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης	
Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα	
Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	751

18. Θερμodynamική και ισορροπία

18.1 Πρώτος νόμος της θερμοδυναμικής – Ενθαλπία	758
---	-----

Αυθόρμητες διεργασίες και εντροπία

18.2 Εντροπία και ο δεύτερος νόμος της θερμοδυναμικής	762
---	-----

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Εντροπία και αταξία 766

18.3 Πρότυπες εντροπίες και ο τρίτος νόμος της θερμοδυναμικής	767
---	-----

Η έννοια της ελεύθερης ενέργειας

18.4 Ελεύθερη ενέργεια και αυθόρμητες αντιδράσεις	771
---	-----

18.5 Ερμηνεία της ελεύθερης ενέργειας	776
---------------------------------------	-----

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Σύζευξη αντιδράσεων 778

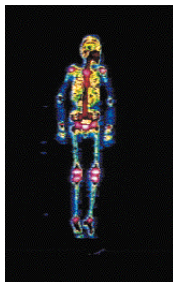
Ελεύθερη ενέργεια και σταθερές ισορροπίας

18.6 Σχέση της ΔG° με τη σταθερά ισορροπίας	779
--	-----

18.7 Μεταβολή ελεύθερης ενέργειας με τη θερμοκρασία	782
---	-----

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Σύδηρος (ένα μεταβατικό μέταλλο) 786

Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης	
Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα	
Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	787

19. Ηλεκτροχημεία	796
Ημιαντιδράσεις	797
19.1 Ισοστάθμιση αντιδράσεων οξειδοαναγωγής σε όξινα και βασικά διαλύματα	798
Βολταϊκά στοιχεία	803
19.2 Κατασκευή βολταϊκών στοιχείων	803
19.3 Συμβολισμοί βολταϊκών στοιχείων	807
19.4 Ηλεκτρεγερτική δύναμη (ΗΕΔ)	809
19.5 Πρότυπες ΗΕΔ στοιχείων και πρότυπα δυναμικά ηλεκτροδίων	811
19.6 Σταθερές ισορροπίας από τιμές ΗΕΔ	818
19.7 Εξάρτηση της ΗΕΔ από τη συγκέντρωση	822
19.8 Μερικά βολταϊκά στοιχεία του εμπορίου	826
Ηλεκτρολυτικά στοιχεία	831
19.9 Ηλεκτρόλυση τηγμένων αλάτων	831
19.10 Ηλεκτρόλυση σε υδατικό διάλυμα	832
19.11 Στοιχειομετρία ηλεκτρόλυσης	838
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Ψευδάργυρος (ένα μέταλλο για μπαταρίες)</i>	840
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	841

20. Πυρηνική Χημεία	851
Ραδιενέργεια και αντιδράσεις με βομβαρδισμό πυρήνων	852
20.1 Ραδιενέργεια	853
20.2 Αντιδράσεις με βομβαρδισμό πυρήνων	862
20.3 Ακτινοβολίες και Ύλη: Ανήγνευση και βιολογικές επιδράσεις	867
20.4 Ρυθμός ραδιενεργού διάσπασης	870
20.5 Εφαρμογές ραδιενεργών ισοτόπων	877
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Τομογραφία εκπομπής ποζιτρονίων (PET)</i>	881
Ενέργεια πυρηνικών αντιδράσεων	882
20.6 Υπολογισμοί μάζας-ενέργειας	883
20.7 Πυρηνική σχάση και πυρηνική σύντηξη	887
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Το πυρηνικό ατύχημα στο Τσέρνομπιλ</i>	891
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων	892

21. Μεταλλουργία και χημεία των μετάλλων των κυρίων ομάδων	900
Μέταλλα και μεταλλουργία: προεπισκόπηση των κυρίων ομάδων	901
21.1 Φυσικές πηγές των μεταλλικών στοιχείων	902
21.2 Μεταλλουργία	904
21.3 Ο δεσμός στα μέταλλα	911
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Υπεραγωγόμετρα</i>	913
21.4 Γενικές παρατηρήσεις για τα στοιχεία των κυρίων ομάδων	914
Ομάδα ΙΑ: Τα αλκαλιμέταλλα	917

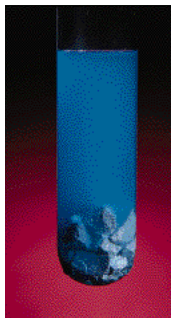
21.5 Λίθιο	917
21.6 Νάτριο και Κάλιο	920
Ομάδα IIA: Τα μέταλλα των αλκαλικών γαιών	926
21.7 Μαγνήσιο	927
21.8 Ασβέστιο	930
Μέταλλα των Ομάδων IIIA IVA	934
21.9 Αργίλιο	935
21.10 Κασσίτερος και μόλυβδος	939
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυνασμένων δεξιοτήτων	941

22. Χημεία των Αμετάλλων

Ομάδα IVA: η ομάδα του άνθρακα	949
22.1 Άνθρακας	950
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Buckminster–φουλλερένιο: μια τρίτη αλλοιοτροπική μορφή του άνθρακα</i>	954
22.2 Πυρίτιο	955
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Κεραμικά, εφνάλιομα κεραμικών και ύαλος</i>	962
Ομάδα VA: η ομάδα του αζώτου και του φωσφόρου	963
22.3 Άζωτο	963
22.4 Φωσφόρος	969
Ομάδα VIA: η ομάδα του οξυγόνου και του θείου	973
22.5 Οξυγόνο	973
22.6 Θείο	975

Από τη σκοπιά ενός χημικού: Σελήνιο και πώς λειτούργούν τα φωτοαντιγραφικά μηχανήματα

981	
Ομάδα VIIA: Τα αλογόνα	982
22.7 Χλώριο	982
Ομάδα VIIIA: Τα ευγενή αέρια	986
22.8 Το ήλιο και τα άλλα ευγενή αέρια	986
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυνασμένων δεξιοτήτων	988

23. Τα Μεταβατικά Στοιχεία και Ενώσεις Σύνταξης

Ιδιότητες των μεταβατικών στοιχείων	995
23.1 Περιοδικές τάσεις των μεταβατικών στοιχείων	995
23.2 Η χημεία δύο μεταβατικών στοιχείων	1000
Σύμπλοκα ιόντα και ενώσεις σύνταξης	1003
23.3 Σχηματισμός και δομή συμπλόκων	1004
<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Γαλνιούρα σαλάτας και σταθερότητα χηλικών ενώσεων</i>	1008
23.4 Ονοματολογία ενώσεων σύνταξης	1009

23.5	Δομή και ισομέρεια ενώσεων σύνταξης	1012
23.6	Η θεωρία δεσμού σθένους στα σύμπλοκα	1020
23.7	Η θεωρία του κρυσταλλικού πεδίου	1021

<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Η συνεργατική αποδέσμευση οξυγόνου από οξυαιμοσφαιρίνη</i>		1029
Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων		1030

24. Οργανική Χημεία 1035

Υδρογονάνθρακες 1036

24.1	Αλκάνια και κυκλοαλκάνια	1036
24.2	Αλκένια και αλκύνια	1043
24.3	Αρωματικοί υδρογονάνθρακες	1047
24.4	Αντιδράσεις υδρογονανθράκων	1049

Παράγωγα υδρογονανθράκων 1053

24.5	Οργανικές οξυγονούχες ενώσεις	1054
24.6	Αντιδράσεις οξυγονούχων οργανικών ενώσεων	1058
24.7	Οργανικές αζωτούχες ενώσεις	1062
24.8	Οργανικά πολυμερή	1064

Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων		1068
--	--	------

25. Βιοχημεία 1076

Εισαγωγή στα βιολογικά συστήματα 1077

25.1	Το κύτταρο: Μονάδα της βιολογικής δομής	1077
25.2	Ενέργεια και το βιολογικό σύστημα	1078

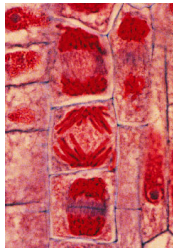
Βιολογικά μόρια 1079

25.3	Πρωτεΐνες	1079
25.4	Υδατάνθρακες	1085
25.5	Νουκλεϊκά οξέα	1088

<i>Από τη σκοπιά ενός χημικού: Ίός του μωσαϊκού του καπνού και μικροσκοπία ατομικών δυνάμεων</i>		1094
--	--	------

25.6	Λιπίδια	1095
------	---------	------

Ανακεφαλαίωση Ερωτήσεις ανασκόπησης Προβλήματα κρίσης Προβλήματα για εξάσκηση Γενικά προβλήματα Προβλήματα συνδυασμένων δεξιοτήτων		1098
--	--	------

Παραρτήματα

A.	Μαθηματικές δεξιότητες	A-1
B.	Τάση (πίεση) ατμών νερού σε διάφορες θερμοκρασίες	A-8
Γ.	Θερμodynamικές ποσότητες για ουσίες και ιόντα στους 25°C	A-9
Δ.	Ηλεκτρονικές δομές ατόμων στη θεμελιώδη κατάσταση	A-14
E.	Σταθερές ιοντισμού οξέων στους 25°C	A-16
ΣΤ.	Σταθερές ιοντισμού βάσεων στους 25°C	A-17
Z.	Σταθερές γινομένου διαλυτότητας στους 25°C	A-17
H.	Σταθερές σχηματισμού συμπλόκων ιόντων στους 25°C	A-18
Θ.	Πρότυπα δυναμικά ηλεκτροδίων (αναγωγής) σε υδατικό διάλυμα στους 25°	A-18

Απαντήσεις των ασκήσεων

A-20

Απαντήσεις στους έλεγχους κατανόησης εννοιών

A-24

Λύσεις μονών προβλημάτων

A-27

Γλωσσάριο

A-44

Αναφορές εικόνων

A-62

Ευρετήριο

I-1